

Donkere plek voor zwarte markt

By Liza Van Lonkhuyzen, www.nrc.nl

juli 20ste, 2017

Schijn bedroog, op het 'ondergrondse' web. Tot donderdagmiddag leek de online zwarte markt Hansa een crimineel bolwerk in bloei. De aangeboden goederen stonden in categorieën op de strakke, witte site geordend. Zo waren er bijna vijftienduizend advertenties van drugs, met namen als 'strawberry amnesia' of 'blue punisher'. Duizenden advertenties gingen over aangeboden juwelen - veel Rolexhorloges en Chanelesieraden. Zo'n tienduizend advertenties betroffen 'digital goods', zoals creditcardgegevens. Een uitlegpakket 'hoe een virus te verspreiden' kostte 4,60 euro, te betalen in de anonieme digitale munteenheid bitcoin. Voor 9,80 euro stond een gegevensbestand te koop met tientallen miljoenen e-mailadressen en wachtwoorden, door datalekken openbaar geworden.

Dat was allemaal tot donderdagmiddag. Want wie nu via de anonieme browser Tor naar Hansa surft ziet enkel nog een groot waarschuwingsbericht: „*This hidden site had been seized and controlled since June 20.*” Hansa, een van de grootste online zwarte markten, blijkt al bijna een maand onder beheer van de Nederlandse politie, ondersteund door de FBI, Europol en de Amerikaanse drugsbestrijdingsdienst DEA. Agenten onderschepten tienduizenden berichten tussen verkopers en kopers en adresgegevens.

Ook vóór donderdag was er al chaos op het *dark web*, een plek op het internet die alleen toegankelijk is via de anonieme browser Tor. Op 4 juli dit jaar ging namelijk Alphabay offline, op dat moment de grootste zogeheten 'cryptomarkt'. Na wekenlang gespeculeer over de toedracht, meldde dagblad *The Wall Street Journal* vorige week dat de sluiting onderdeel was van een internationale politie-operatie van de Amerikaanse, Canadese en Thaise autoriteiten. Een 26-jarige Canadadee, volgens de politie een van de beheerders, werd opgepakt in Thailand en kort daarop verhangen aangetroffen in zijn cel.

Hansa, destijds al heimelijk overgenomen door agenten, werd een populair alternatief. Waar kleinere zwarte markten van de neergang van Alphabay probeerden te profiteren met instapkortingen, berichtte Hansa over een ledenstop vanwege technische problemen. Het bezoekersaantal was namelijk na de sluiting van Alphabay gestegen van duizend naar achtduizend mensen per dag, zo meldt de politie nu. „Deels hadden we inderdaad technische moeilijkheden door de drukte”, zegt Martijn Egberts, landelijk officier cybercrime van het Openbaar Ministerie. „Deels was het een bewuste keuze: we hadden al zoveel informatie om te monitoren. De Alphabaygebruikers mogen dankbaar zijn dat we de deur voor hen hebben dichtgedaan.”

Nadat in 2013 de marktplaats *Silk Road* offline werd gehaald door de FBI ontstonden er verschillende criminele marktplaatsen, waarvan Alphabay de grootste was. Nadat deze zwarte markt eerder deze maand werd gesloten, werd op fora Hansa aangeprezen als hét alternatief naast een andere grote speler: Dream Market.

In het *dark web* wordt internetverkeer met de browser Tor zodanig omgeleid dat de gebruiker anoniem kan blijven. Er wordt al jaren gespeculeerd over in hoeverre geheime diensten hier inmiddels toegang toe hebben. „Dit alles is ons niet gelukt door Tor te breken”, zegt Egberts. „Gelukkig maken computercriminelen nog steeds fouten die hen verraden.”

De grootste winst is volgens hem dat handelaars en afnemers zich waarschijnlijk een stuk onveiliger zullen voelen op zwarte markten, omdat autoriteiten niet zo ver weg blijken als gedacht.

